Жив собі в Бостоні старезний мудрий аптекар доктор Доус, котрий трохи бавився чарами. А ще в Бостоні жила молода дама Кларибель Саде, котра мала багато грошей, мало розуму й палке бажання виступати на сцені.

Отож пішла Кларибель до доктора Доуса й сказала:

— Я не вмію ні співати, ні танцювати, не вмію читати вірші чи грати на піаніно. Я не акробатка, не стрибунка й не боксерка. Але я бажаю потрапити на сцену. Що мені робити?

— І ви готові платити за здійснення вашого бажання? — спитав мудрий аптекар.

— Аякже, — відповіла Кларибель, дзеленькаючи гаманцем.

— То прийдіть до мене завтра о другій, — сказав він.

Цілий вечір він вправлявся в тому, що люди називають "хімічне чаклунство", і коли на другий день о другій прийшла Кларибель, аптекар показав їй коробочку, наповнену штуками, що вельми нагадували французькі цукерки.

У нас тепер вік прогресу, — сказав старий,

— і я тішу себе надією, що йду з ним у ногу. Який-небудь старомодний чаклун примусив би вас ковтати гидкі-гіркі пігулки, а я взяв до уваги зручність і ваш смак. Оце вам чарівні цукерки. Якщо з'їсте бузкову, то зможете танцювати легко й граціозно, наче тренувалися все життя. Після рожевої будете співати, мов соловейко. Біла зробить з вас найкращого читця віршів на землі. Шоколадна зачарує вас грати на піаніно краще за Рубінштейна, а після лимонно-жовтої цукерки зможете боксувати ногами на шість футів вище голови.

— Як чудово! — вигукнула Кларибель зі щирим захватом. — Ви, поза сумнівом, найрозумніший чаклун і найдбайливіший рецептурник!

І вона простягла руку по коробку.

— Кхе-кхе! — сказав мудрець, — оплатіть, будьте ласкаві.

— О, так! Авжеж! Яка ж я дурна, що забула!

— схаменулась вона.

Аптекар розсудливо тримав коробку у своїх руках, поки Кларибель виписувала чек на велику суму грошей. Після цього він дозволив їй самій тримати коробку.

— А вони досить сильні? — занепокоєно допитувалась вона. — Мені зазвичай потрібна велика доза, щоб ліки на мене подіяли.

— Я єдиного боюся, — відповів докор Доус,

— що вони вийшли занадто сильні. Бо це мені вперше замовили такі чудесні ласощі.

— Не турбуйтеся, — сказала Кларибель, — що сильніше вони діятимуть, то краще я виступатиму.

Сказавши це, вона пішла, але по дорозі забігла в галантерейну крамницю, захопилась чимось іншим і забула коштовну коробку на прилавку, де продавалися стрічки.

Потім до прилавка підійшла маленька Бес-сі Бостві к, щоб купити стрічку у волосся, і поклала свої пакунки поряд з коробкою. А як уже

йшла, то, не помітивши, прихопила її разом зі своїми згортками та пакетами і подріботіла додому.

Бессі не знала — доки не повісила плаща у шафу в коридорі й не полічила куплене — що принесла на одну коробку більше. Вона її відкрила й вигукнула:

— Ти ба, це ж коробка цукерок! Мабуть, хтось мені доклав помилково. Але вона така маленька, що нема чого турбуватись — усього кілька штук.

Висипала вона цукерки в миску, що стояла на столі, і вибрала одну шоколадну — вона любила шоколад — та й з'їла її, смакуючи, поки вивчала накуплене.

Купила Бессі трошки, бо їй було тільки дванадцять років і батьки ще не дозволяли їй тратити багато грошей у крамницях. Та, приміряючи стрічку для волосся, вона раптом відчула сильне бажання пограти на піаніно, і бажання це врешті стало таке нездоланне, що дівчинка пішла у вітальню і відкрила кришку інструмента.

Досі вона з великою мукою якось вивчила дві п'єси, які виконувала, смикаючи правою рукою, а про ліву забувала, і виходив жахливий дисонанс. Та під дією шоколадної цукерки вона сіла й легенько пробіглась пальцями по клавішах, витворюючи таку виняткову гармонію, що й сама зачудувалася зі свого виконання.

Та це була тільки прелюдія. Наступної миті Бессі накинулася на Сьому сонату Бетховена й зіграла її пречудово.

Мати, почувши незвичний шквал мелодій, зійшла вниз подивитись, хто це такий музикальний прийшов у гості. Та коли вона виявила, що це її рідна донечка так божественно грає, то їй аж серце закалатало (вона

була до цього схильна) і довелося сісти на диван, поки серце заспокоїлось.

Тим часом Бессі грала одну п'єсу за одною з невгамовною енергією. Вона любила музику й тепер виявила, що їй вистачає просто сидіти за піаніно, слухати музику й дивитись, як пальці самі пурхають по клавішах.

Сутінки в кімнаті згустились, додому прийшов батько Бессі, повісив капелюха й плаща, поставив парасольку. Потім зазирнув у вітальню побачити, хто грає.

— Боже мій! — вигукнув він. Однак мати тихенько підійшла до нього з пальцем коло губів і прошепотіла:

— Не перебивай її, Джоне. Наша дитина, здається, в трансі. Ти коли-небудь чув таку грандіозну музику?

— Либонь, вона вундеркінд! — ахнув приголомшений батько. — Заткне за пояс найкращих віртуозів! Це просто чудесно!

Поки вони стояли й слухали, прибув сенатор, якого вони того вечора запросили були в гості. Не встиг він зняти плаща, як зайшов ще один гість — професор Єльського університету, людина глибокої вченості й великих наукових досягнень.

Бессі грала; четверо дорослих стояли тісною, проте мовчазною і враженою групкою, слухаючи музику й чекаючи, коли удар ґонґа покличе до столу.

Голодний пан Боствік мимоволі взяв з вази на столі в коридорі рожеву цукерку і з'їв. Професор на нього дивився, тому пан Боствік чемно посунув до нього вазу. Професор з'їв лимонно-жовту цукерку, а сенатор простяг руку і взяв бузкову. Він її не з'їв, щоб не перебивати

апетит, а поклав у кишеньку жилета. Пані Бостві к, що уважно слухала свою не по літах обдаровану дочку, не думаючи, що робить, узяла останню, білу, цукерку й повільно її поглинула.

Миска тепер була порожньою, й Кларибель Саде навіки позбулася свого дорогоцінного добра!

Раптом пан Бостві к, величенький з себе чоловік, заспівав високим сопрано. Це була та сама пісня, що грала Бессі, і дисонанс був такий жахливий, що професор усміхнувся, сенатор затулив вуха руками, а пані Бостві к перелякано скрикнула:

— Джоне!

її чоловік продовжував співати, ніби намагався перевершити славетну Крістіну Нільсон, і не звертав уваги ні на дружину, ні на гостей.

На щастя, пролунав ґонґ, кличучи до столу, пані Бостві к одтягла Бессі од піаніно й провела гостей у їдальню. Пан Бостві к пішов за всіма, співаючи "Останню троянду літа", ніби його викликала на біс ціла тисяча захоплених слухачів.

Бідолашна жінка була в розпачі через негідну чоловікову поведінку і думала, що б його зробити, щоб якось його приборкати. Професор здавався серйозніший, ніж завжди. Сена-торове лице виказувало образу, а Бессі все перебирала пальцями, ніби й досі хотіла грати на піаніно.

Пані Бостві к вдалося всіх повсаджувати, хоч її чоловік і почав нову арію. А тоді служниця внесла суп.

Коли вона подавала миску професорові, той збуджено закричав:

— Підніміть вище! Вище, кажу вам!

І, підстрибнувши, несподіваним ударом ноги підбив миску аж до стелі, звідки вона обляпала супом Бессі й служницю, перш ніж розбитися об професорову лису голову.

При цьому огидному вчинку сенатор зіскочив зі стільця, скрикнув з жаху й зиркнув на господиню.

Пані Боствік уже якийсь час стояла, вражено дивлячись просто себе; але тепер, уловивши сенаторів погляд, вона граціозно вклонилась і з натиском почала декламувати "Атаку легкої бригади".

Сенатор здригнувся. Такого ганебного буйства в порядній родині він досі не бачив і не чув. На кону стояла його репутація, проте, як, либонь, єдиній у кімнаті нормальній людині, йому не було кому пожалітися.

Служниця, істерично ридаючи, втекла на кухню; пан Боствік виспівував "О поклянись мені"; професор цілився ногою в кулі люстри; пані Ботсвік перекинулась на декламування "Хлопець стояв на палаючій палубі", а Бессі прокралась у вітальню й витарабанювала увертюру з "Летючого голландця".

Сенатор не був упевнений, що й сам зараз не збожеволіє, тож тихо вислизнув з гармидеру і, вхопивши в коридорі капелюха й плаща, вискочив з будинку.

Того вечора він засидівся допізна за написанням політичної промови, яку назавтра мав виголосити у Феньєл-Холі, однак пережите у Ботсвіків так його рознервувало, що він ніяк не міг зібратися з думками, часто робив перерви, з жалем хитав головою й пригадував усе дивне, що бачив у тому зазвичай шанованому домі.

На другий день він зустрів пана Ботсвіка на вулиці, проте пройшов мимо з кам'яним виразом невпізнавання на лиці. Він відчував, що не може собі дозволити знайомство з таким добродієм і надалі. Пан Ботсвік, звісно, був обурений цією прямою зневагою, однак у його пам'яті збереглися туманні спогади про якийсь незвичайний випадок під час учорашньої гостини і він не знав, обурюватись йому через сенаторове ставлення чи ні.

Політичні збори були неабиякою подією, бо сенатор славився в Бостоні своїм красномовством. Отож у великому залі ніде було яблуку впасти, і в одному з перших рядів сиділа родина Боствіків разом з ученим єльським професором. Усі були втомлені й бліді, наче після бурхливого вечора, і сенатор так рознервувався від їхнього вигляду, що більше в їхній бік і не глянув.

Поки мер його представляв, видатний промовець совався на стільці. Випадково запустивши вказівний і великий пальці в кишеньку жилета, він знайшов бузкового кольору цукерку, яку поклав туди учора ввечері.

— Якраз добре для горла, — подумав сенатор і кинув цукерку в рота.

Через кілька хвилин він став перед численними глядачами, які вітали його радісними оплесками.

— Друзі, — почав сенатор урочисто, — це вельми важлива і відповідальна мить.

Тут він зробив паузу, став на ліву ногу, а правою по-балетному змахнув у повітрі!

Поміж глядачів прокотився гул подиву й жаху, проте сенатор, судячи з усього, нічого не помічав. Він крутився на пальцях ніг, граціозно брикався то вліво, то вправо, і кидав млосні погляди на лисого чоловіка в першому ряду.

Раптом Кларибель Саде, котра теж була присутня, заверещала й зірвалася на ноги. Звинувачувально тицяючи пальцем на сенатора-танцюриста, вона голосно крикнула:

— Це він украв мої цукерки! Хапайте його! Заарештуйте! Не дайте втекти!

Проте служителі випхали із залу саме її, бо подумали, що вона зненацька збожеволіла; а сенаторові друзі міцно його вхопили й винесли через сценічний вихід на вулицю, де посадили у відкриту карету й веліли візникові везти його додому.

Дія чарівної цукерки була потужна й ніяк не відпускала бідолашного сенатора, який стояв на задньому сидінні карети й енергійно танцював усю дорогу додому на радість малим хлопцям, що юрбою бігли за каретою, та на горе добропорядним громадянам, які сумно хитали головами й шепотіли, що "пропав іще один добрий чоловік".

Кілька місяців сенатор оклигував од ганьби та приниження після своєї витівки; і, що цікаво, він ані найменшої гадки не мав, що саме змусило його поводитись так незвично. Мабуть, добре, що всі цукерки було з'їдено, бо вони б легко могли наробити ще більшого лиха, ніж наробили.

Звісно, Кларибель ще раз пішла до мудрого аптекаря й виписала чек за іще одну коробку чарівних цукерок. Та ці, мабуть, берегла вже краще, бо тепер вона — славетна актриса, грає у водевілях.

* * * * *

Ця казка вчить нас, що не можна осуджувати інших за дії, яких ми не розуміємо, бо невідомо, що може статися з нами самими. Вона також натякає, що не можна залишати пакунки в громадських місцях навіть випадково і що пакунки чужих людей не можна брати ніколи й нізащо.